

Monumentnummer*: 524630

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82990/4

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Wassenaar	Wassenaar	Zuid-Holland		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wassenaar	F			11413

Omschrijving**

Inleiding complexonderdeel 1

Hoofdonderdeel van de historische buitenplaats De Wittenburg wordt gevormd door het WOONHUIS van het type landhuis in Neo-Hollandse Renaissance is in 1899-1900 gebouwd in opdracht van Jonkheer J.M. Speelman naar ontwerp van de architect J.J. van Nieukerken, in samenwerking met zijn zonen Marie en Johan van Nieukerken. Voor de uitvoering van het stucwerk in het interieur werkte het bureau samen met de Haagse beeldhouwer A. Alexander. De friese meubelmaker Terpstra verzorgde het houten beeldhouwwerk in onder meer de biljartkamer en een Hindeloperwand en in de eetkamer.

N.B. In de Tweede Wereldoorlog heeft het pand oorlogsschade opgelopen bij de entreepartij en in het interieur zijn enkele parketvloeren en betimmeringen ernstig beschadigd. De bordestrap voor de entree is recentelijk geheel vernieuwd.

Omschrijving

Het landhuis is samengesteld uit verschillende bouwdelen, waarvan enkele met trapgevel, die zijn gegroepeerd rond een hoge kasteeltoren onder tentdak. Boven het souterrain telt het pand twee bouwlagen onder schild- en zadeldaken met verschillende nokhoogtes- en richtingen, gedekt met leien in Maasdekking. De gevels zijn opgetrokken in grauwe baksteen in kruisverband met op diverse plaatsen zware sierlijk gesmede muurankers. De geprofileerde zandstenen cordonlijsten zijn op de hoeken voorzien van beeldhouwde dierfiguren, zoals een draak. Omgaande geprofileerde gootlijst op zandstenen consoles. Overwegend meerruits (schuif)vensters en vensters met kruiskozijn van gele zandsteen en luiken voor de onderramen, beschilderd met een heraldisch motief. De lateien boven de gevelopeningen zijn uitgevoerd in gele zandsteen en daarboven gemetselde ontlastingsbogen met gele

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zandstenen sierblokken. In de dagkanten van enkele vensters zandstenen sierblokken en onderdorpels.

Voorgevel (noord) aan het kasteelplein met rechts van het midden een drie traveeën breed hoog opgaand risaliet met trapgevel. Links van de risaliet de hoofdentree met dubbele deur onder half rond bovenlicht binnen een met schijnvoeg gepleisterde lijst onder fronton. Op de in houtsnijwerk uitgevoerde middenstijl van de 14-ruits geverniste deuren een ridderfiguur met schild en ornamenten in Neo-Renaissancestijl. Aan weerszijden van de deur twee kleine vensters met diefijzers. In het dakschild drie kleine dakkapelletjes onder schilddakjes met pironnen op de nok. De westgevel wordt gevormd door een dubbele trapgevel van twee ten opzichte van elkaar verspringende en in hoogte verschillende bouwvolumes. Aan de achtergevel (zuid) een drie traveeën breed risaliet als aan de voorgevel. De vensteras links van de risaliet wordt bekroond met een klein trapgeveltje. Voor de risaliet en de vensteras een breed verhoogd terras met natuurstenen balustrade en trap naar het lager gelegen tuinterras met kademuur aan de vijver. Dubbele glasdeuren naar het terras in de centrale vensteras van de risaliet. Het verhoogde terras wordt geflankeerd door twee risalerende bouwvolumes onder schilddaken. De westgevel van het huis bestaat uit drie ten opzichte van elkaar verspringende bouwdelen. Links een deel van anderhalve bouwlaag onder balkon met gemetselde balustrade en op de bel etage in de hoek een verhoogd terras met natuurstenen balustrade. In het midden het uitgebouwde trappenhuis van twee bouwlagen onder schilddak. Rechts een smalle travee met trapgevel. De toren wordt geleed door drie cordonlijsten en in alle gevels kruisvensters.

Op het dak in totaal vijf gemetselde schoorstenen.

INTERIEUR De bel etage van De Wittenburg is in plattegrond en detaillering grotendeels bewaard gebleven en bevat onder meer de volgende interieuronderdelen. Vestibule en trappenhuis met zwart/wit geblokte marmeren vloer en zware eikehouten balkenzoldering op natuurstenen consoles. Gepleisterde wanden met gevelopeningen onder zware gemetselde rondbogen met zandstenen sierblokken. Tocht pui met dubbele deur onder half rond bovenlicht met roedenverdeling. Zware donker eikehouten bordestrap met paneellambrisering en robuuste balustrade met decoratief gesneden fries en forse trappaal. In een vergelijkbare robuuste Neo-Hollandse Renaissancestijl zijn de hal en de aangrenzende (voormalige) eetkamer vormgegeven. Hal met beschilderde balkenzoldering en een monumentale in rijk houtsnijwerk uitgevoerde haardpartij met marmeren zuilen en Dorisch kapiteel. Gegoten gipsen fries met putti. In de eetkamer een eiken paneelbetimmering en een monumentale haardpartij met gebeeldhouwde zandstenen kariatiden onder een zware houten lijst en een gepleisterde rookvang met spitsboogprofilering. De rondboogvormige doorgang tussen de vertrekken wordt aan de halzijde geflankeerd door pilasters met Ionische kapitelen en aan de eetkamerzijde met een lijst in rijk houtsnijwerk.

In de (voormalige) bibliotheek een monumentale schouw met houten fries op zandstenen gebeeldhouwde consoles, een lambrisering van briefpanelen en geprofileerde deurlijsten.

Salon in Neo-Rococo met lambrisering, betegelde haardpartij met marmeren schouw en stucplafond. In de vakken schilderingen op doek met arcadische landschappen en boven de haard een figurengroep.

Waardering

Het huis De Wittenburg met bijbehorend interieur uit 1899-1900 is van algemeen belang vanwege de cultuur-, architectuurhistorische en typologische waarde

- als hoofdonderdeel van de in oorsprong 16de-eeuwse buitenplaats met gebouwen en parkaanleg uit de negentiende en 20ste eeuw.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als gaaf en representatief voorbeeld van de Neo-Hollandse Renaissance kenmerkend voor het bouwkundige oeuvre van de architecten Van Nieukerken en als één van de eerste grote landhuis-kastelen in een weloverwogen historische trant uit de late 19de eeuw. Het landhuis is in hoge mate gaaf in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering, zowel in- als uitwendig met inwendig naar functie gevarieerde stijlinterieurs.

Verder vanwege de ensemblewaarde en is van stedenbouwkundig belang vanwege de historisch functionele, ruimtelijke en stilistische samenhang met de overige complexonderdelen en als onderdeel van de landgoederenzone langs de Rijksstraatweg in Wassenaar.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis